

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Румяна Коларова по конкурс за присъждане на научната и образователна степен доктор по професионално направление 3.3 Политически науки

на **Горан Перо Шобаковски** представил дисертация на тема „**Структуриране на парламентарния елит в Република Македония (1991–2011)**“

Общи данни по процедурата Представеният за защита дисертационен труд е с обем 206 стандартни страници, разделен на увод, четири глави и заключение. Научният апарат съдържа 131 заглавия и документи. Източниците са добре подбрани съобразно темата на изследването, библиографията е пълноценно приложена. Дисертационният труд по форма, структура и съдържание отговаря на нормативните изисквания за придобиване на научната и образователна степен „доктор“, защото в съответствие с изискванията на закона свидетелства, че „кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способност за самостоятелно научно изследване“; а трудът му „съдържа научни резултати, които представляват оригинален принос“.

Значимост на изследвания проблем – темата е изключително важна – както към момента на започване на докторантурата на Горан Шобаковски, така и днес анализът на парламентарния елит в Македония е от ключово значение за разбирането на политическите процеси и оценката на качеството на представителната демокрация в Македония, както и за прогнозите за изхода от политическите кризи и перспективите пред демократичния процес в тази съседна на България държава. Анализът на основните параметри на депутатското представителство и оценката на параметрите на партиен подбор и публичен избор на депутатите в македонският парламент само по себе си е важна тема, но значимостта на изследването на Шобаковски произтича от възможността за сравнителен анализ. Тази възможност се гарантира от стриктното следване и прилагане на теоретичен модел и инструментариум изработен и прилаган от голяма група европейски политолози. Това, разбира се, е както преимущество, така и своеобразно ограничение на проведеното от Шобаковски изследване, защото стриктното прилагане на избрания инструментариум ограничава иновативността на методологията му, а относително ограниченият исторически период (20 години и седем парламентарни състава) ограничава възможността за сравнение и извеждането на общи тенденции.

Обоснованост на целите и задачите – Ясно определеното изследователско поле и още по-ясно определените инструментариум са голямото предимство, но и голямото предизвикателство пред представения за защита докторат. Изследването на

Горан Шибакowski е ясно определено както във времеви план (анализира се периода 1991-2011 година), така и в своя обект – депутатите в македонския парламент. Още по еднозначно са определени и параметрите – използван е моделът на Кота и Бест, с който се анализират демократично избраните парламентаристи в повече от 30 европейски демокрации, за повече от 150 години. Със същият инструментариум са анализирани и всички депутати в Европейския парламент. Това предопределя целите и задачите на изследването на Горан Шибакowski – сравняване състава на седем последователно избрани парламентарни състава по 52 променливи с цел изработване на триизмерна база данни. Формулирането на две хипотези задава и двата фокуса на анализ – определяне на основните измерения на македонския модел на междупартийна конкуренция („кливиджи“ на партийната система) и анализ на степента на демократизация и професионализация при партийния подбор на кандидатите за депутати. Това безспорно стеснява теоретичният обхват на дисертацията на Горан Шибакowski, но също така безспорно задава конкретност и практическа значимост на изследователските резултатите.

Съответствие между избраната методология и поставените цели и задачи – Докторантът стриктно следва избраната методология, като отчита спецификите на изследвания обект и я адаптира към македонския случай. Именно това гарантира сравнимост на базата данни с вече съществуващи и публично достъпни бази данни. Това гарантира приносния характер на резултатите от изследователски усилия на Горан Шибакowski.

Оценка на дисертационния труд и неговите приноси – Дисертационният труд на Горан Шибакowski се характеризира с пределна яснота на изследователските задачи – целта на докторанта е да изработи база данни за динамиката в парламентарното представителство в Македония за периода 1991-2011 година. Тя е организирана чрез 52 индикатора, характеризиращи всеки избран депутат с оглед на връзката му с избирателния район, политическата му кариера преди избора, професионалните му умения. Задачата на изследването е да проследи динамиката в тези параметри (която се обуславя както от модела на партиен подбор, така и от промяната в предпочитанията на избирателите), като същевременно анализира връзката със значими политически промени през изследвания период от 20 години. Методологията дава възможност да се оценява демократизацията, професионализацията на парламентарния „елит“, както и специфичните стратегии за подбор на кандидати, следвани от парламентарно представените партии. Това е и основното достойнство на изследването – неговият

резултат е създаването на база данни, които могат да бъдат използвани от голям кръг учени, при това те могат безпроблемно да бъдат сравнявани с вече съществуващи бази данни. Също така достойнство на резултатите от изследването на Шибаковски е, че това е отворена база данни, която може да бъде допълвана и коригирана. Параметрите на неговия принос се задават от ограничения времеви период и от избрания изследователски подход, но те не омаловажават постигнатото.

Безспорно предлаганият за защита труд има своите ограничения и проблеми. Основното предизвикателство пред докторанта не е, че неговото изследване предлага една опростена картина на „представителния елит“ в Македония, а ограничаването на сравнителния анализ само в диахронен план – анализирана е само динамиката във времето, а напълно липсва каквото и да е сравнения със сродни държави от пост-югославското пространство. Липсва дори аргументация защо това не е възможно на този етап и какви са бъдещи изследователски възможности, които създадената база данни може да даде.

Публикации и участия в научни форуми – посочените в автореферата четири публикации и три участия в научни форуми са пряко свързани с темата на дисертацията и са показателни за значимостта на резултатите от изследователската работа на Горан Шибаковски. Важно е да се посочи, че работата по тези публикации е преминала през няколко етапи – от представяне на научни форуми (2012-2013 г.) до публикуването им в престижни реферативни академични издания като *Journal of Comparative Politics*.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид качество на изследователската работа по темата на дисертационния труд, оригиналността и значимостта на постигнатите резултати убедено ще гласувам за присъждането на **Горан Перо Шибаковски** образователната и научна степен “ДОКТОР”.

София

7.10.2016 г.

доц. д-р Румяна Коларова